

Fülöp atya Szíriában

KIRÁLY ANDRÁS

Augusztus 3. és 5. között Szíriában járt Fülöp metropolita, aki a magyar hívek mintegy tízmillió forintos adományát vitte a damaszkuszi melkita görögkatolikus patriarkátusnak, hogy a háborúban szenvedő keresztények megsegítésére fordítsák. Ottléte alatt menekült családokat, lerombolt településeket és ősi keresztény helyeket látogatott meg. Útjáról, élményeiről mesél a Görögkatolikus Szemlélet magazin olvasóinak.

Mi készítette arra, hogy idén ismét Szíriába látogasson?

Már a tavalyi út előtt megbizonyosodtam arról, hogy az ott élő és szenvedő keresztény testvéreinknek a személyes kapcsolat, a személyes megerősítés mindennél fontosabb. Ezt tapasztaltam is kint jártamkor. Noha a háború pusztításához mérten elenyésző volt az adományunk, a testvéri gesztust és támogatást nagyon nagyra értékelték. Gondoljunk csak bele: egy több ezer kilométerre lévő ország lakosai adományt gyűjtenek és személyesen viszik ki nekik – egy olyan országból, amit sokan nem is ismernek.

Akkor nem terveztem, hogy idén újra Szíriába utazom, de az adományok valahogy kérés nélkül is tovább gyűltek, különböző csatornákon újra indultak, és azt vettük észre, hogy az országban nagy az önzetlen adakozókedv, az emberek szeretnének segíteni a szíriai testvéreken. Tőlünk függetlenül is gyűjtést, jótékonyági alkalmakat szerveztek Budapesten, Debrecenben, Esztergomban, Szentendrén, és többen kértek tőlem segítséget az összegyűlt adományok kijuttatására. Mindeközben a tavalyi gyűjtés számlaszámára, illetve személyes megkereséseken keresztül továbbra is érkeztek összegek a korábbi célra. Az összegyűlt 6,5 millió forint már a Külügyminisztérium által diplomáciai védettséggel ellátott és lepecsételt csomagba került, amikor magánszemélyek újabb összegekkel kerestek meg, melyeket aztán már a csomagba, táskába kellett „rejtetni”. Nagyon hálás vagyok mindenkinek, aki szíven viseli szenvedő testvéreink sorsát, és bármivel hozzájárult ahhoz, hogy ilyen szép összeget tudunk kivinni. Mivel a legtöbbször a szíriai gyermekekért gyűjtöttek, erre a célra adtuk át az összeget a melkita patriarkátusnak. Meg is erősítettek, hogy nagy szükség van erre, hiszen rengeteg az otthontalan gyermek, és óriási szükség van az iskolák felújítására, a tanítás újraindulására.

Hogyan esett a választás a melkítákra?

A személyes kapcsolatok segítettek a tavalyi és idei kijutásunkban is, de értelemszerűen a melkita görögkatolikusokkal vagyunk a legszorosabb kapcsolatban, nekik adtuk át a tavalyi gyűjtés összegét is. Igyekeztünk az összes ott jelen lévő egyházzal kapcsolatba

lépni, de az adományt nem tudtuk ennyifelé szétosztani, ezért adtuk át idén is a melkitáknak. Szerencsére mások is segítenek: Csaba testvér is járt kint, a reformátusok és a máltaiak is jelen vannak, nem beszélve a kormányzintű támogatásokról. Hatékonyan és megbízhatóan kapcsolatot építeni és tartani az egyházi vezetők segítségével lehet, nekünk pedig különösen jó a kapcsolatunk a melkitákkal, ők láttak vendégül tavaly is.

Hét éve háború van Szíriában, a fél ország romokban. Mire elég nyolc-tízmillió forint?

Az ország újjáépítése nyilván kormányzati léptékű támogatásokat igényel. Az általunk kivitt összeget szétosztani lehetetlen és értelmetlen is, ki kell tűzni egy célt, amire az összeget fordítani szeretnénk. Mi a gyermekeket választottuk éppúgy, ahogy Speidl Bianka orientalista gyűjtése is, amely a sokat szenvedett gyermekek táboroztatását tűzte célul. Gondoljunk bele, a hétéves vagy annál fiatalabb gyermekek nem tudják, mi a béke. Háborúban élték az egész életüket, nekik egy önfeledt hét megmutathatja az igazi gyermekkor érzését, kigyógyítja őket a háborúból. Innen, a békéből el sem tudjuk képzelni, micsoda traumákat égethet egy gyermek lelkébe a háború. A kinti találkozások újabb és újabb területeket tártak elénk, ahol nagy szükség van a segítségre. Úgy gondolom, sem a Görögkatolikus Egyház, sem a magyar emberek gyűjtése nem fog megtorpanni, lesz helye a további adományoknak is. Oda kell azonban figyelni, és fontos a személyes utazás, mert hallani híreket meg nem érkezett segélyszállítmányokról. Egy háborús országban nem csak jó szándékú emberek vannak, kézen-közön vagy a militánsok által elvesztett már nem egy ilyen szállítmány.

Fölmerülhet a kérdés: miért pont a távoli Szíriába szervezünk adománygyűjtést, amikor közelebb is volna mire fordítani az összegeket?

Valóban lehetett volna adományt vinni az üldözött koptoknak vagy a nigériai keresztényeknek is, s hogy mégis így alakult, ebben a Jóisten irányítását látom. Szíria az a föld, ahol a kereszténység először terjedt el, ez tekinthető a Szentföld mellett a kereszténység bölcsőjének. Szent Pál itt tért meg, itt alakult az első Jeruzsálemen kívüli keresztény közösség, és itt terjedt el leghamarabb a kereszténység. Szíria már több száz éve keresztény ország volt a muzulmán hódításkor, s ma a kereszténység léte is teljes fenyegetettségben van. Talán ez a tény irányította a magyar kormány és a magyar emberek figyelmét is Szíriára. Butaság azt kérdezni, mit keresünk mi, magyarok Szíriában. Nagyon sokat számít nekik, hogy a magyarok törődnek a szíriai keresztényekkel. Mindez – a melkitákkal való közeli „rokonság” és jó kapcsolat – és a Jóisten juttatott minket Szíriába.

Más országok egyházai is szerveztek már hasonló gyűjtést? Indíthat a magyarok példája egy folyamatot Európában?

Azt hiszem, a lengyelek is szerveztek már hasonló gyűjtést, találkoztam már német civil kezdeményezéssel is, a visegrádi négyek görögkatolikus püspökei pedig közös nyilatkozatot adtak ki a valós helyzet megfelelő, keresztény értelmezéséről. Ugyanígy a V4-ek karitászszervezetei is gyűjtöttek. Vannak tehát mások is, akik próbálnak segíteni, de azt tapasztaltam, hogy a magyarokat ott különösen szeretik, becsülik és tisztelik. Olyan léptékű támogatás, mint amit a magyar kormánytól és civilektől kapnak a szíriai, iraki és jordániai keresztények, egészen biztosan nincs. (Emlékszünk még a magyar nyelven előadott jordániai dalra, melyet a magyarok üldözött keresztények mellett együttérző kiállása ihletett?)

Ferenc pápával való tavalyi találkozásunkkor a magyar püspökök felhívták a Szentatya figyelmét a szíriai keresztények sorsára, meglátjuk, hogy az idei püspöki szinóduson lesz-e alkalom ennek szélesebb körben is hangot adni. Személyes tapasztalataimmal igyekszem a magyarokat tisztánlátáshoz segíteni, s amennyire lehet, a nemzetközi közvéleményre is hatással lenni.

Az ottani pátriárkák személyesen is fájdalmaikat fejezték ki, hogy a nyugat-európai országok egyházai elsősorban vagy kizárólag az oda beözönlő migránsokat támogatják, a Szíriában szenvedő keresztényekről pedig mintha elfeledkeznek.

A nagy nemzetközi hangadók kétségtelesen elhallgatják a szíriai keresztények sorsát, és ezek a szölamok jutnak el hozzánk, magyarokhoz is. A pátriárkák, akikkel találkoztam, mindannyian kérték, hogy adjunk hangot segélykiáltásuknak, hívjuk föl a figyelmet a szenvedésükre, a bevándorlók helyzetét pedig ne csak a helyszínen, vagyis a felszínen próbálják kezelni, hanem gyökereiben próbálják meg orvosolni. Sajnos az emberek – és sok egyházi vezető is – teljesen félre vannak vezetve, és nem hallják meg a távoli segélykiáltást ebben a manipuláltan növekvő zűrzavarban. Pedig sok egyházi vezető azt kéri Európától: ne a letelepedésben, hanem a visszatérésben és újrakezdésben segítsék a menekülteket.

Sokszor mesélte, milyen hálások voltak az adományért és a személyes jelenlétért. Hogyan fejezték ezt ki?

Elég volt a szívélyes kézfogásuk, a mosolyuk, az ölelésük, hogy érezzem a hálájukat. Ezenkívül a kereszténység bölcsőjében, Szent Pál nyomdokain kalauzoltak és vittek olyan helyekre, melyek óriási élményt jelentettek, nemcsak fizikailag, de lelkileg is. Én vagyok hálás nekik, hogy

ilyen hitben megerősítő élményekben részesítettek, és a magyar embereknek is, hogy önzetlenségük ekkora örömet nyújtott a szenvedő testvéreinknek. Hadd osszak meg egy történetet ezzel kapcsolatban. Tavaly Damaszkusz keresztény óvárosában sétálva egy idős hölgy behívott szegényes lakásukba. Nagyon meg volt hatva, hogy egy európai püspök tért be a hajlékukba. Idén gondoltam egyet, és némi bolyongás után megtaláltam a néni lakását, és bekopogtattam. Nem tudom átadni az olvasóknak azt a csodálkozást és örömet, amit a néni és az egész családja érzett, amikor betoppantam hozzá. Az unokája mesélte utólag, hogy a közös fényképünket azóta is a falon őrzik.

Idén nemcsak pátriárkákkal, de Szíria muzulmán főmuftijával is találkozott. Meséljen erről!

Köztudomású, hogy a főmufti (Szíriában a legfőbb muszim vallási vezető) igen nyitott ember, és úgy gondoltam, érdekes lenne találkozni vele. Ám ez a kiutazásom előtt nem sokkal merült föl, úgyhogy nem fűztem sok reményt a találkozó megvalósulásához. Mint kiderült, ő is nagyon örült a megkeresésnek, és nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy egy európai keresztény vezető látogatja meg. Szívélyesen fogadott, és nagyon súlyos mondatokat hallhattam tőle a megbékélésről, a szeretetről, Istenről és a vallások közötti békéről. Külön megköszönte a máriapócsi ikon másolatát, amelyet ajándékba adtam neki, mert – mint mondta – a muzulmánok is mélyen tisztelik Szűz Máriát. Én pedig egy imafüzért kaptam tőle, s mondtam is neki, hogy a Jézus-imára fogom használni. Nagyon nagy élmény volt a vele való találkozás. Bárcsak minden muzulmán úgy gondolkodna, mint ő.

Lesz újabb gyűjtés, újabb szíriai utazás?

Ahogy tavaly sem fordult meg a fejemben, hogy idén ismét kimenjek, most sem gondolok arra, hogy évente kiutazzak Szíriába. Juszef Abszi melkita pátriárka azt kérte, ha valaki segíteni szeretne, támogassa a fogyatékosokat segítő szervezetüket, mert az most nagyon nehéz helyzetben van. A gyűjtést tehát folytatjuk. (A Püspöki Kar is a napokban hirdette meg az országos hatáskörű gyűjtést!) Ha lesznek adakozók, ha ugyanúgy „dől” a pénz e nemes célra, akkor az összegeket erre fogjuk fordítani. Hogy hogyan juttatjuk ki, azt majd meglátjuk. Mindenesetre sok egyéb fontos cél is volna. Például annak az iskolának a felújítása, amelyet a melkiták alig több mint tíz éve építettek, de a háború teljesen tönkretette. Erre a mi gyűjtéseink azonban nem elegendők, ez már kormány szintű támogatást igényel. Már el is indultak ebben az irányban is a tárgyalások. Hátha a mi kormányunk is részt tud ebben venni.

Milyennek festené le a mai Szíriát?

Az egész országról nem tudok nyilatkozni. Vannak területek, ahol ma is a terror uralkodik, ahol folyamatos a fegyverpogás, vannak megyéni nagyságú, földdel egyenlővé tett területek, rengetegen kényszerültek elmenekülni otthonukból. Amit én Damaszkuszban és környékén tapasztaltam, hogy rengeteg a gyermek – keresztényeknél és muzulmánoknál egyaránt. Ez számomra azt jelenti, hogy az emberek nincsenek belekeseredve a helyzetükbe, van reményük, van jövőkéjük. A másik, ami az élni akarásról árulkodik, hogy – bár alig akad település, mely ne szenvedett volna – az emberek ragaszkodnak az otthonukhoz, s még a teljesen rommá lőtt városokban is látni visszatérő lakosokat. Ami tavalyhoz képest jelentős különbség, hogy érezhető volt Damaszkuszban a főlzabadult lét öröme. Tavaly ott jártamkor a város egy része még a dzsihadisták által megszállt terület volt, s bár akkor ezt nem éreztük, most visszatekintve úgy gondolom, akkor sokkal nyomottabb volt a hangulat a városban. Most szinte euforikus öröm uralkodik az utcákon, tereken és a környező településeken. Sötétedés után kezdődik az élet, megtelnek az utcák, a házak tornácait ellepi a rokonság és barátok, folyik a kávé és a tea, füstölög a vízpipa, minden üzlet hajnalig nyitva van, szól a zene, pezseg az élet. A háború utáni állapot érződik az emberek viselkedésén. Mikor megkérdeztem tőlük, milyen érzés ez, azt mondták, még nem tudni, mit hoz a jövő, de fél éve békében élnek, amire már régen nem volt példa. Úgy érzik azonban, a nyugati érdekelt-ségek rakétatámadásai bármikor újra kezdődhetnek. Nem indult még el igazán az ország újjáépítése, több millióan romok között élnek, mégis szinte mindenhol találkozni mosollyal, vidámsággal. Sajnos kimondható, hogy a háború előtti stabil, gazdag és virágzó Szíria szinte biztosan nem épül föl újra. Vagy legalábbis nem ugyanaz a Szíria. A házakat, épületeket talán újra lehet építeni, de ami az emberek lelkében történt, az nem múlik el nyomtalanul. Nem vagyok egyedül azzal a félelemmel,

hogy az újjáépítésben sok nyugati ország fölki-nálja majd a segítségét, de nyilván nem érdek nélkül. Félő, hogy a nagyhatalmak próbálják majd a saját elképzelésük szerint formálni az országot az újjáépítés során. A főmufti hangsúlyozta: azzal, hogy Európa tömegesen és ellenőrizetlenül fogad be muzulmánokat, a Nyugat által generált belső feszültségeiket „importálják” Európába. A nyugati szemlélet pedig áttelepülni látszik Szíriába, miközben a szíriai szélsőséges és fanatikus konfliktusok áttelepülnek Európába.

Meséljen az újtjáról!

Bukaresten keresztül érkeztem Bejrútba augusztus 3-án, pénteken, hajnali három körül. A gépünk nagyjából két órát késett, Naim Gharbi atya, aki az éjszaka közepén indult értünk, jó sokat várt ránk a reptéren, de annál nagyobb örömmel üdvözöltük egymást egy év után. Ő vitt minket autóval egyenesen Damaszkuszba. A Bejrút és Damaszkusz közötti távolság alig több hetven kilométernél, de a magas hegyek szerpentinjei, a gyakori katonai ellenőrzőpontok, a határátkelő és az utak minősége miatt ezt a távolságot 3-4 óra alatt lehetett csak megtenni. A határ külön világ, itthonról elképzelni sem lehet. Külön kell beléptetni a járművet és az utasokat is, a határ mindkét oldalán kétszer. Az egyik fülledt épületben belépési engedélyért kellett sorban állni, amivel a kasz-szashoz kellett menni. A kedvetlen, bozontos hajjú, borostás úr szatirikus filmbe illő kényel-mességgel, vizes palackjából hosszú kortyokat nyelve, székeiből hevenyészve vetett ágyából föl sem kelve, rojtosra forgatott papírtömbjéből tíz perc alatt találta meg a magyarok belépéséhez szükséges adatokat. Miután kifizettük neki a díjazás összegét, az igazolással vissza kellett menni az előző ablakhoz, ahol pecsétet kaptunk rá, ezzel pedig az állomásfőnök irodájába kellett menni, aki az utolsó pecsétet is rányomta az útlevelünkre. Ezután intézhet-tük az autobeléptetést, majd három kilométer senkiföldje következett rozsdás autóröncsok által szegélyezett, kopár, szigorú, sziklás hegyek között, míg el nem értük a szíriai oldalt, ahol hasonló procedúrán kellett átesnünk. A határtól már jobb az út is, Damaszkusz alig fél óra. A melkita patriarkátus épületében rögtön átadtam az adományt, melyről jegyzőkönyvet is készítettek, majd reggelit kaptunk, és ekkor találkozhattunk a pátriárkával. Itt csatlakozott hozzánk Speidl Bianka orientalista, magyar-orosz munkatársunk, aki szintén Damaszkuszban tartózkodott. Ezután egy, a várostól félóránnyira lévő görögkatolikus iskolát látogat-tunk meg, mely pár évvel ezelőtt a legnagyobb volt Szíriában, óvodástól a gimnazistáig 3500 diák tanult itt. Mióta a dzsihadisták megostromolták, a hatalmas épületegyüttes siralmas állapotban van.

Ezután olyan településeken mentünk keresztül, melyeket tavaly ott jártamkor még a dzsihadisták tartottak kézben. Húsz percig csak romokon hajtottunk keresztül. Megrendítő volt.

Ezután Maaloulába mentünk. Ez az 1500 méteres sziklák között megbújó település több szempontból is fontos. Itt található a keresztény világ két legrégebbi temploma: a Szent Tekla-templom és monostor, valamint a Szent Szergiusz- és Bakkhosz-templom. Előbbiből 2013-ban tizenhárom szerzetes nővért raboltak el a dzsihadisták, miután templomukat fölgyújtották, az Istenszülő-ábrázolásokat tönkretették. Csak hónapok után tudta őket kiváltani a kormány. Töb-bükkel találkoztunk és beszélgettünk is. A Szent Szergiusz- és Bakkhosz-templom két-

ezer éves, és valaha a világ legrégebbi ikonjai díszítették – a dzsihadisták minden értéket elraboltak és eladtak a feketepiacon.

Innen az egyik legnagyobb keresztény búcsú-járó helyre, Seidnayába látogattunk. A kicsiny településen húsz templom található, a legnagyobban őriznek egy Istenszülő-ikont, melyet a hagyomány szerint maga Szent Lukács evangélista festett. Meglátogattunk még egy melkita gyermektábor és egy szintén kétezer éves, Szent Tamás apostol tiszteletére föl-szentelt templomot.

Szombaton menekült keresztény családnál jártunk, amely legtovább egyetlen helyiség-ből álló nyomorúságos kis lakásban lakik. Dél-tájban a főmuftival találkoztunk. Ezután Ananiás házához mentünk.

Ananiás a hagyomány szerint Damaszkusz első püspöke volt, ő keresztelte meg a vakon lábadozó Sault, a későbbi Szent Pált. Háza ma négy méterrel a földszint alatt található, mellette egy katolikus kápolna van. Ezután X. János antiochiai görög ortodox pátriárkával találkoztam, majd Damaszkusz régi bazárját és a legnagyobb mecsetet tekintettük meg, ahol Keresztelő Szent János fejerekljéjét őrzik. Este indultunk vissza Bejrútba, az éjszakát a repülőn töltöttük.

Bukarestben még egy nem várt meglepetésben volt részem: a román ortodox pátriárkai székesegyházban vettünk részt Szent Liturgián, s utána Dániel pátriárkával is tudtam találkozni, néhány szót váltani.

Miért pont vele, és nem a görögkatolikus metropolitával?

Amikor kiderült, hogy Bukarestben szállunk át, és sok időnk lesz a városban, első dolgom volt fölívni a helyi görögkatolikus püspököt, aki jó barátom. Sajnos ő éppen nem tartózkodott akkor Bukarestben, így nem tudtunk találkozni. Régi álmom volt azonban, hogy megnézzem a pátriárkai székesegyházat, így adódott az alkalom. Ezt a lehetőséget nem lett volna szabad kihagyni. A román görögkatolikusokkal nagyon jó a kapcsolatunk, velük gyakran találkozunk, a bukaresti görögkatolikusoknál is voltam kétszer, de román ortodox pátriárkai Szent Liturgián még nem vettem részt, ezért célirányosan odamentem. A Szent Liturgián a hívek között voltunk. A végén azonban a pátriárka és az asszisztencia a templom lépcsőjén közös fényképet készített, melyre – látva szerzetesi ruhámat és püspöki panágiámat – engem is odahívtak. Ezután szólított meg a pátriárka, akinek mindjárt az elején jeleztem, hogy görögkatolikus vagyok. Nagy örömmre azonban ugyanolyan baráti hangon beszélgettünk tovább. Jó, hogy ez a rövid, de baráti találkozó létrejött, hosszú távon talán még segíthet is a két egyház közötti kapcsolatban. A testvéri kapcsolatot nemcsak a távoli egyházi vezetőkkel kell keresni, hanem mindenkivel. Hála Istennek Magyarországon a görögkatolikusok és ortodoxok között nagyon békés és baráti a kapcsolat, ezt a békét kell „exportálnunk” a külföldi ortodoxokkal való kapcsolatokba is. Ezt szolgálta minden libanoni és szíriai ortodox pátriárkával és a tavalyi, Bartolomeosz konstantinápolyi pátriárkával való találkozás is. Ebbe a sorba illeszkedett be a Dániel pátriárkával való találkozás is, ami nem tervezett volt, hanem a Jóisten által megáldott és létrehozott találkozás.

HA SZERETNÉ SZÍRIAI KERESZTÉNY TESTVÉREINKET TÁMOGATNI,
AZ ALÁBBI SZÁMLASZÁMON TEHETI MEG:

Kedvezményezett neve: **HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE**
10702071-69121841-51400006 (CIB BANK)
A megjegyzésbe kérjük beírni: **SZÍRIA**

ÉRTÉK

A photograph capturing a moment of prayer in a church. In the foreground, two hands are clasped together in a gesture of supplication, resting on a dark, ornate metal candle holder. Several lit candles are visible, their flames casting a warm, golden glow. The background is softly blurred, showing a white altar cloth and other church elements, creating a serene and contemplative atmosphere.

„URAM, KIHEZ MENNÉNK?
AZ ÖRÖK ÉLET IGÉI NÁLAD VANNAK”

(Jn 6,68)